

ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΘΝ. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

Η ΠΡΩΤΕΣ ΦΟΙΤΗΤΙΚΕΣ ΤΑΡΑΧΕΣ

Εξέγερσις εναντίον καθηγητών και ταραχί για πολιτικώς λόγους. Ο Νικ. Σαρίπολος και οι φοιτηταί της Νομικής. Από 1859-1862. Η «Χρυσή Νεολαία». Ο Αναστάσιος Χρηστομάνος και το πρώτο του μάθημα. Ο Φαρμακοποιός και ο κούρεύς στο Χημείο. Κουμπουριές, μαχαίριές, μαγκουριές!... Οι φοιτηταί φυλοκοπούν τους ταρραξίαις. Τά σχολία των εφημερίδων. Ο Σουλτάν Χαμίτ πρὸς τὸν Χρηστομάνο, κτλ. κτλ.

Ἐξ ἀφορμῆς τῶν τελευταίων φοιτητικῶν ταραχῶν, γίνεται ἐπίκαιρη μὰ ἀναδρομὴ στὰ παλιὰ χρόνια τοῦ Πανεπιστημίου μας καὶ στὶς πρώτες φοιτητικὰς ταραχάς.

Πρώτος καθηγητὴς, ἐναντίον τοῦ ὁποῖου ἐξηγέρθησαν οἱ φοιτηταί, ἴπταν ὁ Νικ. Σαρίπολος τῆς Νομικῆς Σχολῆς. Ὁ περίφημος ἐκείνος νομοδιδάσκαλος εἶχε κληροθῆ ἐναντίον τῶν Ὀθωῶν καὶ γι' αὐτὸ εἶχε παρθεῖ στὰ 1852. Μετὰ τὴν ἔβουα τὸν Ὀθωνος ἡ Ἐπαναστατικὴ Κυβέρνησις ξανάφερε τὸ Σαρίπολο μὲ τιμὴς στὴ θέσι του. Τὸν χαρὸ ἐκεῖνον τὸ Ἐθνικὸ Πανεπιστήμιον ἀντεπροσπαύετο στὴν Ἐθνικὴ Συνέλευσι, καὶ ἔστειλε πλορηθυσὸ τοῦ Νικ. Σαρίπολο. Ἀλλὰ, ἔξαφνα, διετύπωσαν οἱ φοιτηταί μὴν ἀξιῶσι. Ἐπειδὴ καὶ ἡ φοιτητικὴ νεολαία — εἶπαν — ἐργάστηκε γιὰ τὴν ἐκθρόνισι τοῦ Ὀθωνος καὶ ἔχει πολιτικὴν ὀφρμότητα, πρέπει νὰ σταθῆ καὶ τῶν φοιτητῶν ἀντιπρόσωπος στὴν Ἐθνοσυνέλευσι, ἐκλεγόμενος ἀπ' αὐτοὺς.

Ἦταν Δεκεμβριὸς τοῦ 1862 ὅταν ἐδιεβάσθη στὴ Συνέλευσι ἡ φοιτητικὴ αἰτή ἀναφορά. Ὁ Σαρίπολος ἐπαρθεῖ ἁμέσως καὶ μίλησε ἐναντίον τῆς ἀξίωσης αὐτῆς, καὶ μάλιστα χρησιμοποιήσας ἐναντίον τῶν φοιτητῶν ἐκφράσεις ἐλάχιστοι κολακευτικὰς. Καὶ ἡ αἴτησις τῶν φοιτητῶν ἀπερρίθη.

Ὅταν ὁμοῦ ὁ Νικ. Σαρίπολος, τὴν ἄλλη μέρα, πῆγε στὴν αἴθουσα τῆς Νομικῆς Σχολῆς νὰ διδάξῃ, πολλοὶ φοιτηταί τὸν ἀπεδοξίμασαν, ἐπὶ ἀπειγνότητας ἄλλοι ἴπταν ὑπὸ αὐτοῦ καὶ φωνάζαν : — Ζήτω ὁ Σαρίπολος!... Τὸν θέλομε!

Τὸν θέλομε!...

Ὁ Σαρίπολος ἐπρότινεν νὰ φέρῃ καὶ νὰ διακόψῃ γιὰ μερικὰς μέρας τὰ μαθηματὰ του. Παρομοιάστηκε πάλι στὴ Σχολῆ τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1863, ἀλλὰ καὶ πάλι τὰ ἴδια ἔγιναν. Καὶ ἡ Σχολὴ ἐκλείσθη τῆς Νομικῆς Σχολῆς γιὰ μερικὸς μῆνας, ἔως ὅτου ἐξεθιμῶνε ἡ φοιτητικὴ ὀργή.

Ἀλλὰ πολλὸν σοβαροῦτερος ἐπῆρξεν ἡ ἐναντίον τοῦ ἰδίου καθηγητοῦ ἀποδοξίωσις (ποῦ ἔξελασαν σὲ ταραχάς) μετὰ τοιαῦτα ἔτη, δηλ. στὶς 18 Ἀπριλίον 1866. Τὴν ἡμέρα ἐκεῖνη ὁ Νικόλαος Σαρίπολος ἐξήγησε τὸ «περὶ ὄρκου» τῆς Ποινικῆς Διοικουσίας. Ἐξαίφνα μερικὸι φοιτηταί ἐγέλασαν, χωρὶς λόγο. Ὁ καθηγητὴς ἐθῆμιωσε καὶ εἶπε : — Εἶνε μορφοὶ καὶ ἀσεβεῖς οἱ γελῶντες!

Τὸ τί ἐπακολούθησε, τὸ περιγράφει ἡ «Παλιγγενεσία» τῆς ἐπομῆς :

«Οἱ φοιτηταί τῆς Νομικῆς, οἵτινες εἶχαν καὶ ἄλλας ἀφορμάς δυσαρσεκίας ἐναντίον τοῦ ἀσθηροτάτου κατὰ τὰς ἐξετάσεις καθηγητοῦ, ἐξηγέρθησαν ἐναντίον του, ἐνῶ ἄλλοι συναδελφοὶ τὸν ἐαχθησαν ὑπὲρ αὐτοῦ. Ἡ ταραχὴ ὑπῆρξε τόσο ἀγρία, ὥστε οἱ μὲν φοιτηταί ἴσταντο ἐτοιμοὶ εἰς ἀλληλομάχια διὰ τῶν ἀνατεταμένων ραβδῶν, ἡ δὲ καθέδρα τοῦ καθηγητοῦ ἦτο θετρανομένη καὶ οἱ πινὰς ἀνατετραμμένοι, κραγαυὰ δὲ καὶ θορύβος καὶ ποδοκορτοῖσις ἐπιγνον πάσαν φωνὴν παρανεύουσα τοῦ καθηγητοῦ καὶ τοῦ εἰδῆς ἐπιφανέτους Πρωτεύουσ, ὅστις μὲλις μετὰ πολλοῦ κόπου ἤδυνήθη εἰ μίαν στιγμὴν νὰ τοὺς καθυπαχύσῃ. Ἐν τούτοις ὁ καθηγητὴς, πῆ πεσόμενος εἰς τὰς προτοχὰς τοῦ Πρωτεύουσ, ἐπέμεινε νὰ διδάξῃ! ἀλλ' αἱ ταραχαὶ ἐπανεληθήσαν καὶ ὁ καθηγητὴς ἐξώσθη τῆς παραδόσεως ὑπὸ τοῦ δρημικοῦ ρεύματος τῶν ταρρασσῶτων. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἐκτός τοῦ ἀκροατηρίου ἐξηκολούθησεν ὁ θορύβος διὰ λόγους τινάς, τοὺς ὁποῖους ἐκ τοῦ Γραφείου τοῦ Πανεπιστημίου ἀπέπεινε ὁ καθηγητὴς πρὸς τοὺς παροστώτας, ἡ μὲν εἰσοχὴ τῶν φοιτητῶν εἰς τὸ γραφεῖον ἐκολούθη, τὸν δὲ καθηγητὴν ἠναγκάσθη ὁ ἴδιος ὁ Πρωτεύων νὰ συνοδεύσῃ μέχρι τῆς οἰκίας του».

Κατόπιν ὁλων αὐτῶν, ἡ Σχολὴ τῆς ἀπέφραξε νὰ διακοπῆ τὰ μαθηματὰ. Ὁ Σαρίπολος ἀναγκάστηκε νὰ συμφωνήσῃ μὲ τὴν ἀπόφασιν αὐτῆ. Ὅταν ὁμοῦ τὴν ἄλλη μέρα ἐπῆγε στὸ Πανεπιστήμιον νὰ συνενοηθῆ μὲ τὸν Πρωτεύων, βῆκε τὰ πνεύματα περισσότερο ἐξαγριωμένα, γιὰτὸ οἱ φοιτηταί εἶχαν συγροοσθῆ μετὰ τῶν καὶ κάποιος μάλιστα εἶχε τραυματισθὴ στὸ κεφάλι... Τὸ ἀποτέλεσμα ἴπταν ν' ἀποσπῆθῃ ὁ Νικ. Σαρίπολος ἕνα χρόνον ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιον, ὡς ὅτου ἴπταν στὰ πράγματα.

Κατὰ τὸν ἴδιον Σεπτεμβρίον 1866 διορίστηκε καθηγητὴς τῆς

Χημείας ὁ ἀειμνηστὸς Ἀναστάσιος Χρηστομάνος, πατέρας τοῦ ἰδρυτοῦ τῆς «Νέας Σχῆης» μακαρίτου Κωνσταντίνου Χρηστομάνου καὶ τοῦ καθηγητοῦ τῆς Ἱατρικῆς κ. Ἀντ. Χρηστομάνου. Φαίνεται ὁμοῦ ὅτι ὁ Ἀναστάσιος Χρηστομάνος εἶχε ἀντιπάλους ἔξω ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιον, οἱ ὁποῖοι θέλησαν νὰ τὸν ἐξαπαγκάσουν ἀπὸ μῆς ἀρχῆς νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν ἔδρα καὶ νὰ παρατηθῆ. Συνέβησαν λοιπὸν τὰ ἑξῆς :

Ἐνας φαρμακοποιός — ποῦ εἶχε λάβει τὶς ἡμέρας ἐκεῖνες τὸ πτυχίον του καὶ ἐπομένως δὲν ἤνιξε στοὺς φοιτητάς — πῆγε στὴν αἴθουσα τῆς παραδόσεως μὲ 3—4 μισθοῦς καὶ ἀρχισαν νὰ διακόπτουν τὸ πρῶτον μάθημα τοῦ καθηγητοῦ μὲ ποδοκορτοῖα. Οἱ φοιτηταί ὁμοῦ ἐγεροκοροτοῦσαν... Τέλος οἱ χειροκοροτοῖτες ἐπέτασαν μὲ τὰ μπιστοῦνια τοὺς ἐναντίον τοῦ φαρμακοποιοῦ καὶ τῶν συντροφιῶν του, τοὺς ἐξελοφθοῦσαν καὶ τοὺς ἐδιώξαν μὲ κλωτσιὰς ἀπὸ τὸ Χημείον... Ἐταῖ ἐπανήλθε ἡ ἡσυχία καὶ ὁ Χρηστομάνος ἀπετέλεισε τὸ μάθημά του... Τὴν ἴδια μέρα ὁ Πρωτεύων ἐτοχοκόλλησε ἐπισκοπήσεν πρὸς τοὺς φοιτητάς, μὲ τὴν ὁποία τοὺς ἔδινε συμβουλὰς καὶ συστάσεις σῆουσις καὶ ἀξιοπροτελείας. Τὴν ἄλλη μέρα ὁμοῦ οἱ ἐχθροὶ τοῦ Ἀναστασίου Χρηστομάνου ἔστειλαν ἄλλους ταρραξίαις στὸ μάθημά του, ἐνὰ φοιτητὴ τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς κ' ἕναν... μασοῦτην! Μόλις ἀρχισὸν ὁ καθηγητὴς τὸ πειράμα του, ὁ φοιτητὴς τῆς Φιλοσοφικῆς σηρόνευται καὶ τοῦ λέει :

— Πάρε! Εἶσαι ἀνάξιος νὰ διδάξῃς! Συγγροῦσὸς ὁμοῦ μὲ τὴν μαχαίρα σηρομένη πρὸς τὴν ἔδρα τοῦ καθηγητοῦ, χτυπὰ καὶ σπάζει τὶς γυάλινες χυάνας καὶ δευτερονοτάς, θέλει νὰ χτυπήσῃ καὶ τὸν ἴδιον τὸν καθηγητὴ! Ἐνας φοιτητὴς τῆς Χημείας τοῦ κραταῖε τότε τὸ μπιστοῦνι, τὴν ἴδια στιγμὴ ὁμοῦ βοθόντηξε μὴ κομποῦριά. Εἶχε ἀρροβόλησει ὁ μασοῦτης στὸν ἀέρα, γιὰ νὰ φοβισθὸν τοὺς φοιτητάς!...

Μέσα στὴν αἴθουσα τῆς παραδόσεως ἐπεράθητε θορύβος, πανικός, ἀναστάτωσις. Ὁ ἀρρομάνος φοιτητὴς τῆς Φιλοσοφίας, σὺν εὐνοενδιήτοις... μαρδόβς, ἐθρόδῃθε μαχαίρι καὶ στορῆξας τὰ νότα στὸν τὸν τοῖχο ἐφοβήθηκε ἐνὰ φωνὴ τὸ ἴδιον τὸν φοιτητὴν τῆς Χημείας, ὁ δὲ σπυρτοῦς του, ὁ μπισοῦτης, κουνούσε ἀπειλητικὰ ἕνα ξουράκι. Ἰότε περὶ οἱ χημικοὶ, συσσοματωθέντες, ἔπασαν ἀπάνω τους, τοὺς ἐτόραξαν στὸ ζυλὸ καὶ τοὺς πέταξαν ἔξω ἀπὸ τὸ Χημείον.

Ὁ Χρηστομάνος ἔκανε τὴν ἐπομῆν ἀναφορὰ στὴ Σχῆλῃ καὶ ζήτησε τὴν τιμορῆ τῶν ὑπεθῆντων καὶ 1.200 δραμῆς ἀποζημίωσι γιὰ τὶς βλάβες ποῦ τοῦ ἔγιναν. Ὁ φοιτητὴς τῆς Φιλολογίας ἀπεβλήθη ἕνα φέρον ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιον, ὁ κούρεύς κατεδικάσθη σὲ ἕτη μισθῶν ἀκαταία καὶ ἡ ἐφημερίδες ἔγραψαν ἐγκρομαστικὰ γιὰ τὸν «νεοδιορισθέντα καθηγητὴν τῆς Χημείας, τοῦ ὁποῖου προμηνύεται λαυτρά ἡ θάσις».

Ὁ Ἀναστάσιος Χρηστομάνος ἐδικαίωσε τὶς προβλέψεις αὐτῆς. Ἐγινε «ὁ πατήρ τῆς Χημείας ἐν Ἑλλάδι» — ὅσος τὸν ἀπέκαλεσαν — ἐφέθηκε κρηγανὴν πρὸς προσοδομῆς τοῦ ἀνθρωποκοῦ ὀρέσος, ἡ ὁποία εἰσῆχθη σὲ δια τὰ Ἐθροπαϊκὰ χημεία, μ' ἔγινε τόσο διάσημος, ὥστε πολλὰ ἔξνα Πανεπιστήμια νὰ τὸν ζητοῦν γιὰ καθηγητὴν του. Ὁ Σουλτάνος Χαμίτ μάλιστα τοῦ εἶχε προτείνει νὰ τὸν πάρῃ Δευθεντὴ τοῦ ἀτοκαροτοκοῦ Χημείου τοῦ, ἀλλ' ὁ Χρηστομάνος οἶτε ν' ἀκούσῃ τὴν πρότασιν θέλησε. Ἐμεινε στὴν Ἑλλάδα καὶ ἐδόξασε τὴν Ἐπιστήμη.

Στὰ παλαιότερα χρόνια ἔγιναν διάφορος φοιτητικῆς ταραχῆς στὴν πρωτεύουσα, γιὰ πολιτικῶς ὁμοῦ λόγους. Ἀπ' τὶς ταραχῆς αὐτῆς θὰ δημοσιεύομε τις σσοβαρότερες στὸ προσεγῆς φύλλο, χωρὶς νὰ παραλείψομε ἐνοσσοταί καὶ τὶς ἱστορικῆς φοιτητικῆς ἀναστατώσεις καὶ αἰματηρῆς συγγροῦσις τῶν ὀρεστοεταῶν καὶ εὐαγγελικῶν.

Ο ΧΑΛΚΕΝΤΕΡΟΣ

ΣΚΕΨΕΙΣ

Ἀνθρωπος χωρὶς μυαλὸ εἶνε πλοῖο χωρὶς τιμόνι. Ἀμὰ μάλιστα δὲν ἔχῃ οὔτε καρδιά, εἶνε σὺν νὰ τοῦ λείπῃ κ' ἡ μηχανή.

— Τὰ χροῖα ποῦ πληροῦνους ἀφήνουν τρῆτες, τὰ χροῖα ποῦ δὲν πληροῦνους ἀφήνουν κηλίδες.

